RESOLUCIJA EVROPSKEGA PARLAMENTA (EU) 2020/1915

z dne 14. maja 2020

s pripombami, ki so del sklepa o razrešnici glede izvrševanja proračuna Evropskega skupnega podjetja za ITER in razvoj fuzijske energije za proračunsko leto 2018

EVROPSKI PARLAMENT,

— ob upoštevanju sklepa o razrešnici glede izvrševanja proračuna Skupnega podjetja za ITER in razvoj fuzijske energije za proračunsko leto 2018,

— ob upoštevanju člena 100 in Priloge V Poslovnika,

— ob upoštevanju poročila Odbora za proračunski nadzor (A9-0049/2020),

A. ker je bilo Evropsko skupno podjetje za ITER in razvoj fuzijske energije (v nadaljnjem besedilu: skupno podjetje) z Odločbo Sveta 2007/198/Euratom ([1]) ustanovljeno marca 2007 za obdobje 35 let;

B. ker so člani skupnega podjetja Euratom, ki ga zastopa Komisija, države članice Euratoma in tretje države, ki so sklenile sporazum o sodelovanju z Euratomom na področju nadzorovane jedrske fuzije;

C. ker so cilji skupnega podjetja zagotavljati prispevek Unije k mednarodnemu projektu za fuzijsko energijo ITER, izvajati sporazum o širšem pristopu med Euratomom in Japonsko ter pripraviti gradnjo demonstracijskega fuzijskega reaktorja;

D. ker je skupno podjetje začelo samostojno delovati marca 2008;

Splošno

1. ugotavlja, da je Računsko sodišče v svojem poročilu o zaključnem računu skupnega podjetja za proračunsko leto 2018 (v nadaljnjem besedilu: poročilo Računskega sodišča) navedlo, da zaključni račun skupnega podjetja v vseh pomembnih pogledih pošteno predstavlja njegov finančni položaj na dan 31. decembra 2018 ter njegov poslovni izid in denarne tokove za tedaj končano leto v skladu z njegovimi finančnimi pravili in računovodskimi pravili, ki jih je sprejel računovodja Komisije;

2. priznava dejstvo, da so transakcije, povezane z letnimi računovodskimi izkazi skupnega podjetja za proračunsko leto 2018, v vseh pomembnih vidikih zakonite in pravilne;

3. poudarja, da je skupno podjetje ponovno izračunalo svoj prispevek k fazi gradnje projekta na 12 000 000 000 EUR, kar je veliko več kot 6 600 000 000 EUR, ki jih je Svet odobril leta 2010; ugotavlja, da ta znesek ne vključuje rezerve za nepredvidene dogodke, čeprav je Komisija predlagala, da bi bilo primerno predvideti nepredvidene dogodke za največ 24-mesečno časovno obdobje za roke ter med 10 in 20 % za proračunska sredstva;

4. ugotavlja, da je svet organizacije ITER (v nadaljnjem besedilu: svet ITER) novembra 2016 potrdil novo osnovo za projekt ITER; ugotavlja, da nova osnova za ITER ocenjuje doseganje „prve plazme“ in začetek operativne faze v letu 2025, gradbena faza pa naj bi bila dokončana leta 2035; ugotavlja pa, da je bilo v skladu s prejšnjo osnovo iz leta 2010 dokončanje gradbene faze predvideno že leta 2020; vendar ugotavlja, da se nova osnova šteje za najzgodnejši možni tehnično izvedljiv datum;

5. ugotavlja, da je Združeno kraljestvo marca 2017 Svet obvestilo o svoji odločitvi, da izstopi iz Unije in Euratoma; z zaskrbljenostjo ugotavlja, da bi to lahko vplivalo na dejavnosti skupnega podjetja in projekt ITER po letu 2020;

([1]) Odločba Sveta 2007/198/Euratom z dne 27. marca 2007 o ustanovitvi Evropskega skupnega podjetja za ITER in razvoj fuzijske energije ter dodelitvi prednosti le-temu (UL L 90, 30.3.2007, str. 58).

6. pozdravlja, da je Svet aprila 2018 pooblastil Komisijo, da v imenu Euratoma odobri novo osnovo za ITER in ponovno potrdil zavezo, da bo zagotovil sredstva v okviru omejitev iz naslednjega večletnega finančnega okvira brez poseganja v vsa nadaljnja pogajanja o večletnem finančnem okviru, ki bodo določila podrobnosti prihodnjega financiranja ([2]);

7. poudarja, da bo moralo skupno podjetje poleg gradbene faze prispevati tudi k operativni fazi ITER po letu 2035 ter k poznejšima fazama deaktivacije in razgradnje ITER; ugotavlja, da sta bila prispevka k fazama deaktivacije in razgradnje ocenjena na 95 540 000 EUR oziroma 180 200 000 EUR; ugotavlja, da bo projekt ITER še naprej deloval do leta 2042, do datuma prenehanja sporazuma ITER, Unija pa bo do takrat še naprej prispevala k stroškom za ITER; ugotavlja, da ti dodatni stroški zajemajo zadnje leto denarnih prispevkov za operativno fazo in fazo razgradnje ter celotne stroške faze deaktivacije;

8. ugotavlja, da obstaja tveganje novih povečanj stroškov in zamud pri izvajanju projekta v primerjavi s trenutno odobreno osnovo, čeprav so bili sprejeti pozitivni ukrepi za izboljšanje upravljanja in nadzora prispevka skupnega podjetja k fazi gradnje projekta; poziva skupno podjetje, naj ne preseže sedanje odobrene osnove za skupne stroške projekta;

9. ugotavlja, da je učinkovito komuniciranje bistven element uspešnih projektov, ki jih financira Unija; meni, da je pomembno povečati prepoznavnost dosežkov skupnega podjetja in razširiti informacije o njihovi dodani vrednosti; poziva skupno podjetje, naj si prizadeva za proaktivno komunikacijsko politiko ter javnost obvešča o rezultatih svojih raziskav, na primer prek družbenih medijev ali drugih medijskih kanalov, s čimer bi povečalo ozaveščenost javnosti o učinku podpore Unije, zlasti kar zadeva tržno uvajanje;

10. poziva Računsko sodišče, naj oceni smiselnost in zanesljivost metodologije za izračun in vrednotenje stvarnih vložkov;

Upravljanje proračuna in finančno poslovodenje

11. je seznanjen, da je končni proračun za proračunsko leto 2018, ki je bil na voljo za izvedbo, vključeval odobritve za prevzem obveznosti v višini 706 230 231 EUR in odobritve plačil v višini 847 366 988 EUR; ugotavlja, da je stopnja uporabe odobritev za prevzem obveznosti znašala 98,4 %, uporabe odobritev plačil pa 96,1 % (leta 2017 je znašala 99,9 % oziroma 96,3%);

12. ugotavlja, da so zaradi pomanjkljivosti v procesu proračunskega načrtovanja leta 2017 odobritve plačil, ki so bile potrebne v letih 2017 in 2018, presegale tiste iz prvotnega proračuna; ugotavlja, da so dodatne odobritve plačil, ki jih potrebuje skupno podjetje, znašale 160 700 000 EUR, kar je 25 % več kot prvotni proračun; je seznanjen z odgovorom skupnega podjetja, da je hvaležno Euratomu za dodatni prispevek k proračunu za leto 2018 ter želi sporočiti, da pomanjkanje odobritev plačil ne bo imelo nobenega vpliva oziroma ne predstavlja tveganja, saj je bilo 137 000 000 EUR izplačanih organizaciji ITER kot predujem za denarni prispevek za leto 2019; ugotavlja, da je bil sistem za napovedovanje plačil popolnoma preoblikovan in vključen v nov instrument za finančno upravljanje, ter da to skupaj z novo organizacijsko strukturo zagotavlja pravilno proračunsko načrtovanje, in je že bil uporabljen za določitev prihodkov proračuna za leto 2019;

13. pozdravlja, da je bilo od zneska 706 200 000 EUR, ki je bil na voljo za odobritve za prevzem obveznosti, skoraj 98,4 % izvršenih z neposrednimi posameznimi prevzetimi obveznostmi (v primerjavi s 96,5 % leta 2017);

14. ugotavlja, da je leta 2018 bilanca realizacije proračuna znašala 1 316 734 EUR (v primerjavi s 17 236 192 EUR leta 2017);

([2]) Svet Evropske unije, dokument 7881/18, sprejet 12. aprila 2018.

15. ugotavlja, da je skupno podjetje leta 2018 opravilo plačilo za izravnavo, s katerim je iz upravnega proračuna v operativni proračun preneslo 1 000 000 EUR odobrenih in preverjenih plačil za potne stroške osebja; vendar ugotavlja, da s tem plačilom načelo specifikacije proračuna ni bilo spoštovano; je seznanjen z odgovorom skupnega podjetja, v katerem navaja, da plačilo za izravnavo, ki je bilo izvedeno za skupni znesek in nediferencirane postavke, zaradi domnevnega pomanjkanja preglednosti ni bilo optimalno orodje za prerazporeditev odhodkov; vendar pričakuje, da bo Računsko sodišče v letnem poročilu za leto 2019 potrdilo izboljšave, ki jih je v letu 2019 dosegel komercialni oddelek skupnega podjetja;

16. ugotavlja, da je skupno podjetje leta 2018 doseglo šest mejnikov, ki sta jih določila svet ITER in upravni odbor za to leto, pri čemer je predvideni indeks uspešnosti 93 % (v primerjavi z 91 % leta 2017, 70 % leta 2016 in 75 % leta 2015); je seznanjen tudi z napovedjo organizacije ITER iz decembra 2018, ki potrjuje, da je bilo dokončanih 60 % vseh načrtovanih gradbenih del za prvo plazmo za leto 2025 (v primerjavi s 50 % leta 2017);

Uspešnost

17. na podlagi poročila Računskega sodišča ugotavlja, da odločitev direktorja, da spremeni kraj zaposlitve novo zaposlenega vodstvenega uslužbenca iz Barcelone v Cadarache, ni bila ustrezno dokumentirana, da bi upravičevala dodatne stroške za plačo zaradi različnega korekcijskega koeficienta; pozdravlja, da skupno podjetje v svojem odgovoru priznava, da sprememba kraja zaposlitve ni bila ustrezno dokumentirana, saj je bila v pristojnosti organa za imenovanja; ugotavlja, da se je skupno podjetje soočalo s težavami pri projektu tuljav za poloidno polje, ki so zahtevale pozornost višjega vodstvenega delavca; ugotavlja, da se je direktor zato odločil, da kandidata zaprosi za takojšen nastop dela v Cadaracheju, da bi se tako lahko v celoti osredotočil na reševanje težav pri izgradnji poloidnega polja;

18. z zadovoljstvom ugotavlja, da je skupno podjetje uvedlo sistem metode prislužene vrednosti namesto kreditnega sistema ITER za spremljanje napredka pri projektu, ki temelji na predlogu ad hoc skupine, katerega rezultati se sedaj sporočajo sproti;

19. je seznanjen z napredkom v zvezi z gradnjo ITER v zvezi z dokončanjem ogromnega biološkega ščita, ki obkroža tokamak, in namestitvijo prvih sestavnih delov v kompleksu tokamaka;

Preprečevanje in obvladovanje nasprotij interesov ter preglednost

20. ugotavlja, da je upravni odbor skupnega podjetja tudi leta 2017 izvajal del strategije za boj proti goljufijam, ki se nanaša na področje javnih naročil; ugotavlja, da je skupno podjetje sprejelo kontrolni seznam na podlagi lastnega niza kazalnikov za tveganje goljufije pri javnem naročanju, t. i. opozorilnih znakov, ki veljajo za osnovni pogoj za oblikovanje orodja IT za boj proti goljufijam in jih je skupno podjetje razvilo interno; priznava, da uradnik za boj proti goljufijam in etiko še naprej usklajuje izvajanje strategije skupnega podjetja za boj proti goljufijam v tesnem sodelovanju z vsemi ustreznimi enotami, in z zadovoljstvom ugotavlja, da je delovna skupina ob koncu leta 2018 nadaljevala z razvojem strategije za boj proti goljufijam;

Osebje in zaposlovanje

21. ugotavlja, da je Računsko sodišče odkrilo precejšnje pomanjkljivosti pri zaposlovanju ključnih vodstvenih uslužbencev; je seznanjen z odgovorom skupnega podjetja, da je po ugotovitvi Računskega sodišča in uporabi metode six sigma za analizo, opredelitev in izvajanje izboljšav, skupno podjetje izboljšalo izbirni postopek in dodatne ukrepe, ki se še izvajajo; poziva skupno podjetje, naj se izogiba morebitnim prihodnjim nepravilnostim in pomanjkljivostim;

22. ugotavlja, da je imelo skupno podjetje konec leta 2018 v kadrovskem načrtu skupno 162 žensk in 284 moških, pri čemer so moški zasedali večino delovnih mest v treh od petih kategorij, več kot 50 % pogodbenih uslužbencev Unije in uradnikov na asistentskih delovnih mestih pa je ženska; ugotavlja tudi, da je bilo med osebjem skupnega podjetja zastopanih 22 držav članic, da večina zaposlenih prihaja iz treh držav članic in da štirje člani osebja prihajajo vsak iz nadaljnje četrte države članice; poziva skupno podjetje, naj si prizadeva za bolj uravnoteženo geografsko zastopanost, pri čemer naj upošteva, da je to odvisno od kandidatov za prosta delovna mesta in tistih, ki odgovarjajo na razpise za prijavo interesa;

Notranja kontrola

23. ugotavlja, da skupno podjetje ni dosledno obravnavalo izjav o interesih višjega vodstva; z zadovoljstvom ugotavlja, da je skupno podjetje v skladu s členom 13 pravil skupnega podjetja glede nasprotja interesov pripravilo in objavilo nekatere dokumente v zvezi z upravljanjem splošne izjave o interesih vseh vodstvenih delavcev; poleg tega ugotavlja, da je uradnik za etiko januarja 2019 zadevo na to temo predstavil vsem vodstvenim delavcem;

24. ugotavlja, da je Splošno sodišče 25. januarja 2018 izdalo sodbo, s katero je razveljavilo rezultate izbirnega postopka, vključno s sklepi o imenovanju uspešnih kandidatov z rezervnih seznamov izbirnega postopka; ugotavlja, da je generalni pravobranilec v svojem mnenju z dne 29. januarja 2019 sicer podprl pritožbo skupnega podjetja pri Sodišču Evropske unije iz aprila 2018 in predlagal, naj Sodišče Evropske unije spremeni sodbo Splošnega sodišča v zvezi z razveljavitvijo sklepov o imenovanju uspešnih kandidatov, ne pa tudi rezervnega seznama; ugotavlja, da je Sodišče Evropske unije potrdilo sodbo Splošnega sodišča ([3]); poziva skupno podjetje, naj upošteva pravila izbirnega postopka, da se preprečijo prihodnji spori;

25. ugotavlja, da zaradi pomanjkljivosti v notranji komunikacijski strategiji v organizaciji ni bilo mogoče razširiti ustreznih informacij o ocenjenih stroških faze razgradnje, zato skupno podjetje v računovodskih izkazih iz prejšnjih let ni prikazalo nikakršnih rezervacij v zvezi s tem, ki pa po ocenah znašajo 85 200 000 EUR; vendar pozdravlja odgovor skupnega podjetja, da so bile pomanjkljivosti že obravnavane v okviru dveh ukrepov; pozdravlja, da višje vodstvo obvešča računovodjo o vseh pomembnih informacijah in da je bil notranji proces „PM-76 letni zaključni račun – odprtje/zaključek proračunskega leta“ posodobljen maja 2019;

Operativna javna naročila in nepovratna sredstva

26. ugotavlja, da je bilo v letu 2018 začetih 55 postopkov za oddajo operativnih javnih naročil, podpisanih je bilo 69 pogodb za operativna javna naročila, uveden pa je bil en postopek za dodelitev nepovratnih sredstev, dva pa sta bila podpisana.

([3]) Sodba Sodišča z dne 8. maja 2019, Evropsko skupno podjetje za ITER in razvoj fuzijske energije proti Yosuju Galochi, C-243/18 P, ECLI:EU:C:2019:378.